

memo aan de gemeenteraad

aan de gemeenteraad
onderwerp Voortgangsrapportage Lokale Inclusie- en Diversiteit Agenda najaar 2024

van het college van burgemeester en wethouders
datum 3 december 2024
dossiernummer 8837

memo

Samenvatting

In Gouda vinden we het belangrijk dat iedereen mee kan doen. Daarom hebben we de Lokale Inclusie- en Diversiteit Agenda (LIDA). De LIDA beschrijft welke stappen er worden gezet om Gouda inclusiever en toegankelijker te maken. De raad ontvangt twee keer per jaar informatie over de voortgang van het uitvoeringsprogramma LIDA. In het voorjaar is de nieuwe uitvoeringsagenda 2024-2025 vastgesteld. Dit betreft de eerste voortgangsrapportage over dit uitvoeringsprogramma. Ook is het Signaleringsrapport van de anti-discriminatievoorziening, Stichting iDB, bijgevoegd.

Doel

Het doel van dit memo is de raad informeren over de voortgang van de Lokale Inclusie- en Diversiteit Agenda 2024-2025.

Inleiding

In Gouda vinden we het belangrijk dat iedereen mee kan doen. Daarom hebben we de Lokale Inclusie- en Diversiteit Agenda (LIDA). De LIDA beschrijft welke stappen er worden gezet om Gouda inclusiever en toegankelijker te maken. De LIDA kent een lerende, stap-voor-stap aanpak, die samen met ervaringsdeskundigen wordt ontwikkeld en uitgevoerd. Iedere twee jaar worden nieuwe speerpunten bepaald. Door de LIDA te zien als een levend document dat iedere twee jaar wordt herijkt, kunnen we er goed op sturen dat alle acties uit de agenda echt beklijven én hebben we volop ruimte om in te spelen op wensen en behoeften van Gouwenaren. In maart 2024 is de agenda voor deze periode (2024-2025) vastgesteld. Met de raad is afgesproken dat ieder half jaar een beschrijving van de voortgang wordt toegestuurd. Daarom deze voortgangsrapportage, die per domein de voortgang beschrijft.

Niets over ons, zonder ons

Een belangrijk uitgangspunt in het VN Verdrag Handicap, dat ten grondslag ligt aan de Lokale Inclusie- en Diversiteit Agenda, is participatie en het betrekken van ervaringsdeskundigheid in alle fasen van de beleidscyclus en in de uitvoering.

De gemeente Gouda maakt hier actief werk van, zowel bij de totstandkoming als in de uitvoering van de verschillende onderdelen van de LIDA.

In dat kader heeft de gemeente ook een doorlopend gesprek met betrokken partners, zoals Gouda Inclusief. Iedere zes weken vergadert de gemeente met deze maatschappelijke organisaties. Ook met de Goudse Adviesraad voor mensen met een Beperking wordt overleg gevoerd. Er vindt drie keer per jaar overleg plaats, waarvan één keer met de portefeuillehouder diversiteit en inclusie binnen het college. Met het programmateam LIDA wordt twee keer per jaar overleg gevoerd. Daarnaast wordt de GAB, evenals andere ervaringsdeskundigen, betrokken bij projecten en ontwikkelingen die (gaan) lopen. Hierover staat meer in de paragraaf

‘toegankelijke leefomgeving’.

In de eerste helft van 2024 is door stad, raad en college nagedacht over een passende wijze om erkenning te geven aan het slavernijverleden van Gouda. Ook hier stond samenwerking en participatie centraal. Er was ruimte voor iedereen om inzichten te delen, o.a. in de drie georganiseerde stadsgesprekken.

Toegankelijke leefomgeving

Bij nieuwe projecten in de openbare ruimte van Gouda wordt getoetst op de toegankelijkheid. Projectleiders weten de toegankelijkheidscoördinator ook altijd goed te vinden voor vragen en met het opstarten van projecten. Naast een maandelijks vast contactmoment met de GAB is er ook tussentijds veel contact om de externe adviesrol van de GAB bij projecten te versterken.

In 2024 is de subsidieregeling ‘ter verbetering van het gebruik van verenigingsgebouwen’ opengesteld. De subsidieaanvragen voor toegankelijkheidsaanpassingen aan verenigingsgebouwen worden momenteel beoordeeld.

Onderdeel van de LIDA is ook het verbeteren van de toegankelijkheid van speel- en beweegvoorzieningen. Bij de speeltuin van het Zoutmanplein is een inclusieve picknickbank geplaatst met vier plaatsen voor rolstoelen en een bank met en zonder leuning. Bij de speeltuin van het Gloriantplantsoen zijn drie trampoline-matten geplaatst waar kinderen met en zonder rolstoel op kunnen spelen.

In oktober 2024 is daarnaast het pad in/ rond de speeltuin aan de F.W. Reitzstraat/ IJssellaan verbeterd. Daardoor is de toegankelijkheid van de speeltuin verbeterd (ook met bijvoorbeeld een rollator of rolstoel), juist ook voor bewoners van de Hanepraij. Door de aanpassingen wordt bovendien contact tussen bewoners van de Hanepraij, buurtbewoners en kinderen in de speeltuin gemakkelijker.

In 2023 is de aanpak toegankelijkheid gemeentelijk vastgoed vastgesteld door de raad. Met behulp van Ongehinderd en ervaringsdeskundigen, is in kaart gebracht welke verbeteringen kunnen worden doorgevoerd om 40 (semi-) publieke gebouwen toegankelijker te maken.

De uitvoering van het plan van aanpak wordt opgestart in 2024.

Een belangrijke eerste stap is het verder toegankelijk maken van het Huis van de Stad, door het installeren van extra automatische deurdrangers – zodat mensen met een beperking zelfstandig de deuren van het Huis van de Stad kunnen openen.

Samen met stichting Ongehinderd werkt de gemeente Gouda aan de ontwikkeling van een route in de binnenstad waarbij de toegankelijkheid van winkels, horecagelegenheden, overnachtingsaccommodaties, cultuur- en vrijetijdslocaties in kaart zijn gebracht én deze ondernemers worden gestimuleerd en geadviseerd om te voldoen aan een erkend gouden niveau van toegankelijkheid volgens het Nederlands Keurmerk Toegankelijkheid. Ondernemers die aansluiten bij de MKB Toegankelijke Route, worden door een toegankelijkheidsexpert van Ongehinderd bezocht en getoetst op toegankelijkheid. Zij ontvangen een adviesrapport met aanbevelingen voor het verbeteren van de toegankelijkheid. De toegankelijkheidsinformatie van de locaties wordt tevens weergegeven in de Ongehinderd App en website, zodat dit beschikbaar is voor iedereen voor wie deze informatie belangrijk is. Ambassadeurs van stichting Ongehinderd én uit Gouda, hebben locaties in kaart gebracht en ondernemers benaderd voor deelname. Deze aanpak, in combinatie met promotie via social media, heeft ertoe geleid dat er inmiddels 40 aanmeldingen zijn. De inspecteurs van Ongehinderd zullen in november en december 2024 de toetsingen uitvoeren. Daarna wordt de informatie ontsloten via de Ongehinderd app.

Q4 2024	Q1 2025	Q2 2025	Q3 2025	Q4 2025
	Onderzoeken gebruikerstijden GPV	Onderzoeken gebruikerstijden GPV		
Beoordeling aanvragen subsidie toegankelijkheidsaanpassingen verenigingsgebouwen				

Doorlopend
Contact met belangenorganisaties
Oplossen van knelpunten in de openbare ruimte
Verbeteren toegankelijkheid bij projecten openbare ruimte (toetsingsoverleggen)
Meldpunt toegankelijkheid beheren
Inclusieve speel- en beweegvoorzieningen

Sociale inclusie

We stimuleren sociale inclusie in Gouda en omarmen de diversiteit van onze inwoners. Door activiteiten en initiatieven mogelijk te maken waarin diversiteit en inclusie centraal staan, ontstaan er connecties tussen Gouwenars van verschillende leeftijden, culturele achtergronden, geslachten, verscheidenheid in genderidentiteit en seksuele oriëntatie en diverse beperkingen. We willen een gemeenschap creëren waarin iedereen zich betrokken voelt en de kans krijgt om actief deel te nemen aan het gemeenschapsleven, ongeacht wie je bent of welke uitdagingen je ervaart. Het doel: gelijke kansen en een stad waarin diversiteit wordt omarmd.

Dit doen we o.a. door inclusieve vieringen en herdenkingen. Samen met partners in de stad, waaronder de Ketikoti werkgroep en de leden van Gouda Inclusief, is er in 2024 invulling gegeven aan het herdenkingsjaar slavernijverleden. Na de presentatie van de historische verkenning naar het slavernijverleden in januari 2024, zijn drie stadsgesprekken georganiseerd om samen te verkennen hoe op passende wijze erkenning zou kunnen plaatsvinden voor dit deel van de Goudse geschiedenis. Op 30 juni stond de herdenking plaats van het slavernijverleden. Op 1 juli werd Ketikoti gevierd. Beide dagen waren zeer druk bezocht.

In het raadsmemo Opvolging slavernijverleden (raadsmemo 916 d.d. 1 juli 2024) is beschreven dat de volgende stap is om samen met de betrokken partijen in de stad een plan van aanpak te maken. Conform de in het raadsmemo van 1 juli geschetste planning, is in het vierde kwartaal van dit jaar een aanvang gemaakt het integraal plan van aanpak. Het plan zal t.z.t. voor agendering worden aangeboden aan de raad. Naar verwachting is dit eind Q1 2025.

De afgelopen periode is door het bestuur van Libertum hard gewerkt aan de ontbinding en het opheffen van de stichting. Dat is inmiddels voltooid. Eerder is de raad al geïnformeerd over de borging van het Gouds gedachtegoed. De collectie van Libertum is ontzamd en overgedragen aan verschillende instanties en musea, waaronder het NIOD, Memory Vrijheidsmuseum Nijverdal, het Streekarchief Midden-Holland, Museum Gouda en Huis Doorn. Het college is het bestuur van Libertum zeer erkentelijk voor de zorgvuldigheid waarmee dit is gebeurd. Op 12 september heeft er een afsluitende bijeenkomst plaatsgevonden tussen een afvaardiging van het college en een afvaardiging van het bestuur van Libertum.

Het netwerk Gouda Inclusief heeft aangegeven de activiteiten die eerder door Libertum werden uitgevoerd, te zullen voortzetten. Binnen het netwerk werken maatschappelijke organisaties samen op het gebied van vieren & herdenken, educatie en activiteiten in de stad (zoals stadsgesprekken). Een mooi voorbeeld van samenwerking is ook de Vredeswandeling, die op 5 mei plaats had en de Vrijheidslezing die op 7 november plaats had. Verschillende maatschappelijke partners, zoals het Metaheerhuis, 4 en 5 mei Gouda en Stichting 21 maart hebben daartoe samen het initiatief genomen.

In juli en oktober zijn bijeenkomsten georganiseerd voor VO docenten die burgerschapsonderwijs verzorgen. Op initiatief van één van de scholen is samen met Gouda Inclusief, en ondersteund door de gemeente, een lerend netwerk gevormd. De maatschappelijke organisaties die zijn aangesloten bij Gouda Inclusief hebben hun educatief aanbod op het gebied van burgerschap en inclusie verwerkt in een menukaart, die door het onderwijs benut kan worden om invulling te geven aan burgerschapsonderwijs.

In december 2024 organiseren de VO scholen samen met de gemeente de interactieve tentoonstelling 'De Democratiefabriek'. De tentoonstelling (een initiatief van Stichting Vredeseducatie) leert jongeren over (het belang van) democratie en is erop ingericht hen ook zelf hun mening te laten vormen.

Een andere belangrijke samenwerkingspartner voor de gemeente in het versterken van een inclusieve stad is GoudaBruist. GoudaBruist stimuleert op diverse manieren de verbinding tussen bewoners in de Goudse buurten en wijken. Een belangrijk onderdeel hiervan is het doorlopende project Lief&Leedstraten. Daarnaast organiseert GoudaBruist stedelijke buurtacties zoals de Wintergesprekken, de Oranjevlaggen, het Bruisende Burendag pakket en het geplande 'Kerstboom voor je Buurt' in 2024, die allemaal bijdragen aan de verbinding in de stad. GoudaBruist staat veel in contact met Gouwenaren en richt zich op het ondersteunen, verbinden en aanjagen van initiatieven. Bewoners die op zoek zijn naar verdieping kunnen deelnemen aan een leertraject over Verbinding in de buurt of aan een van de Masterclasses. De eerste Masterclass ging over het omgaan met conflicten op basis van geweldloze communicatie. De volgende Masterclass zal gaan over het omgaan met vooroordelen en de verschillende 'talen' die vaak worden gesproken in buurten. Daarnaast werkt GoudaBruist mee aan het programma Buurt aan Zet in Oud-Achterwillens. Hier worden beroepskrachten getraind in gemeenschapsgericht werken, er worden contacten gelegd met bewoners, en GoudaBruist helpt om de beweging van onderop in Oud-Achterwillens te versterken.

"In crisistijd kun je elkaar vinden, maar het is beter om in vreedstijd bruggen te bouwen". Indachtig deze uitspraak van één van de aanwezigen, is op 20 november een dialoog georganiseerd tussen de verschillende geloofsgemeenschappen in Gouda. Zo'n 30 vertegenwoordigers van geloofsgemeenschappen gingen met elkaar in gesprek in moskee Nour. Om elkaar te leren kennen en te luisteren naar de ervaringen van samenwerkende geloofsgemeenschappen in Dordrecht: "Als je elkaar ontmoet en leert kennen, dan kun je ook over de eigen geloofsgemeenschap heen kijken. Jullie zijn allemaal Gouwenaren. Dat verbindt jullie. We willen allemaal een fijne, veilige stad." Er zijn nieuwe verbindingen tot stand gekomen en gespreksonderwerpen benoemd voor het vervolg. De bijeenkomst zal voortaan twee keer per jaar worden georganiseerd.

Onderdeel van de agenda voor sociale inclusie is ook het Regenboogbeleid. De uitvoeringsagenda Gouda Regenboogstad 2023-2026 is eerder middels een aparte bijlage bij de LIDA aan de raad toegestuurd.

Een overzicht van de stand van zaken is als een aparte bijlage bij deze voortgangsrapportage opgenomen.

In het Signaleringsrapport dat stichting iDb eind september 2024 heeft gedeeld met gemeenten in de regio Haaglanden en Hollands Midden, staat beschreven welke activiteiten de afgelopen periode zijn ondernomen in het kader van discriminatiebestrijding. Uit het Signaleringsrapport (dat wordt meegestuurd bij deze raadsinformatiebrief) blijkt ook dat de lancering van discriminatie.nl en de landelijke campagne daaromheen, heeft gezorgd voor een piek aan meldingen. Ook in Gouda. Daarbij maakt de antidiscriminatievoorziening onderscheid in soorten meldingen. Een deel betreft zogenaamde landelijke meldingen. Bijvoorbeeld naar aanleiding van het coronabeleid of uitspraken van Johan Derksen. Alle meldingen worden serieus behandeld en opgepakt door iDb. De meldingen van Gouda worden op verzoek van de gemeente nader geanalyseerd door iDb om samen ook gericht preventieve activiteiten in te kunnen zetten. iDb heeft aangegeven hiertoe in het eerste kwartaal van 2025 een notitie te kunnen opleveren.

Sport en cultuur

Zorgen dat iedereen kan sporten, ongeacht een eventuele beperking, blijft een belangrijk uitgangspunt in de LIDA. In juni ondertekenden, tijdens de G-Olympics in Zuidplas, de wethouders van Gouda, Bodegraven-Reeuwijk, Krimpenerwaard, Waddinxveen en Zuidplas de verlenging van de samenwerkingsovereenkomst van het regioverband Aangepast Sporten Midden-Holland. Dat richt zich op sport en bewegen voor alle mensen (jong tot oud) met een lichamelijke (motorische, auditieve, visuele) of verstandelijke beperking, chronische aandoening of autismespectrumstoornis in de regio. Uitgangspunt hierbij is 'gewoon waar het kan, speciaal waar nodig'. Vanuit het samenwerkingsverband wordt 4 keer per jaar een regionale nieuwsbrief uitgegeven.

SPORT•GOUDA vervult een grote, stimulerende rol op dit thema. In dat kader maakte RTV Gouwestad een bijna 25 minuten durende reportage die RTV Gouwestad maakte over aangepast sporten in Gouda, met onder andere aandacht voor rolstoelbasketbal, zwemmen met een visuele beperking en Brownies&downieS.

In de bijlage is een selectie opgenomen van de activiteiten op het gebied van inclusief en aangepast sporten.

In Gouda willen we ook graag iedereen bereiken met het culturele aanbod. Ongeacht leeftijd, culturele achtergrond etc. Daarom worden nieuwe werkwijzen ingezet om – participatief – tot een meer inclusieve programmering te komen. De Schouwburg heeft jongeren bijvoorbeeld een budget beschikbaar gesteld om zelf te programmeren.

Om ook de verbinding tussen culturele organisaties, maatschappelijke partners en het onderwijsveld verder te versterken, is tijdens De Verwondering een stakeholderbijeenkomst georganiseerd.

Toegankelijke dienstverlening en informatie

We vinden het belangrijk dat we dienstverlening en informatie zo vormgeven dat het uitnodigend is voor iedereen en dat iedereen er gebruik van kan maken. Ook als je een beperking hebt, of te maken krijgt met afnemende digitale vaardigheden. Bijvoorbeeld als je ouder bent of wordt.

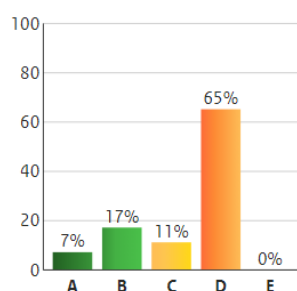
Een van de redenen waarom eind 2023 een motie is aangenomen in de gemeenteraad, waarin de gemeente werd opgeroepen Sunflower keycards gratis beschikbaar te stellen aan inwoners om de publieke dienstverlening in het Huis van de Stad verder te verbeteren (en in het verlengde hiervan ook de medewerkers van de gemeente te trainen). De keycards zijn beschikbaar bij de balie in het Huis van de Stad.

Ook het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO) helpt om de dienstverlening van de gemeente toegankelijker te maken. Het aantal inwoners dat de bibliotheek weet te vinden voor de IDO-sprekuren groeit. Tijdens die gesprekken kunnen inwoners hulp krijgen bij communicatie met de gemeente of andere overheidsorganisaties. Het initiatief De Papierwinkel (van het sociaal team Gouda) ondersteunt bij vragen over geld, regelingen of schulden. En helpt bij het invullen van formulieren of het duiden van een moeilijke brief.

In de afgelopen periode zijn er verschillende acties ondernomen om de digitale toegankelijkheid van gemeente Gouda te verbeteren. Er zijn 2 ontoegankelijke websites opgeheven en voor 5 websites zijn er concrete plannen gemaakt. Deze websites worden binnenkort opgeheven of er is een (aanvullend) onderzoek gepland. De overige websites en apps die moeten blijven bestaan, laten we testen door een onafhankelijk bureau en indien nodig digitaal toegankelijk maken.

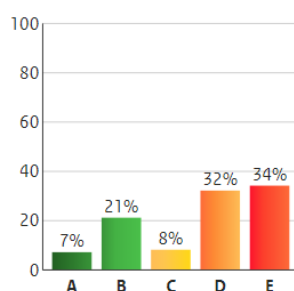
Onderstaande afbeelding (datum 14-8-2024) laat de vergelijking zien tussen de huidige toegankelijkheidsverklaringen van Gouda en het gemiddelde van alle gemeenten. De gemeente Gouda heeft alle websites in beeld en voorzien van toegankelijkheidsverklaringen. Dit geldt voor lang niet alle gemeenten. Daardoor ontstaat een 'vertekend' beeld in onderstaande afbeelding. Het lijkt alsof de gemeente Gouda minder goed presteert dan het landelijk gemiddelde. Het beeld laat zich echter verklaren door het ambitieniveau van Gouda en de wens om transparant te zijn t.a.v. alle gemeentelijke websites. De webpagina's op www.gouda.nl zijn in de basis al volledig toegankelijk voor mensen met een beperking (volgens de WCAG norm). Nieuwe documenten worden voor publicatie gecontroleerd op toegankelijkheid en waar nodig toegankelijk gemaakt.

GEMEENTE GOUDA

Percentage websites en apps per status.

ALLE GEMEENTEN

A: Voldoet volledig
 B: Voldoet gedeeltelijk
 C: Eerste maatregelen genomen
 D: Voldoet niet
 E: Geen verklaring

In het verlengde hiervan formaliseren we het beleid voor externe websites. Met dit beleid kunnen we onder andere garanderen dat online content van gemeente Gouda voldoet aan de digitale toegankelijkheidseisen.

Daarnaast worden medewerkers van gemeente Gouda regelmatig meegenomen in de wereld van digitale toegankelijkheid. Dit gebeurde middels een uitgebreid artikel in het gemeentemagazine en tijdens de week van toegankelijkheid en de maand van het leren en ontwikkelen in november. In die week is bijvoorbeeld het zogenaamde Ervaringsplein digitale toegankelijkheid ingezet om interactief bewustwording te creëren over digitale toegankelijkheid. Het ervaringsplein laat medewerkers ontdekken welke online drempels er zijn en wat dit betekent voor de mensen die dagelijks deze drempels ervaren. Via verschillende ervaringen worden beperkingen op het internet nagebootst. Daardoor wordt duidelijk hoe het is om met een beperking digitale middelen te gebruiken.

Q4 2024	Q1 2025	Q2 2025	Q3 2025
- Toegankelijkheidsverklaring laten opstellen voor de toepassing van de Goudse huisstijl op 'algemene' websites en apps. - Acties voor bewustwording over digitale	- 3 websites laten (her)testen	- 1 website laten (her)testen	-

toegankelijkheid tijdens de maand van het leren en ontwikkelen, waaronder: - Ervaringsplein digitale toegankelijkheid voor medewerkers van de gemeente. - Beleid externe websites geformaliseerd. -			
---	--	--	--

De projectleider Direct Duidelijk is in mei 2024 begonnen om een jaar lang extra impuls te geven aan communiceren in begrijpelijke taal. Onderdeel van de opdracht betreft het maken van een apart plan van aanpak voor Direct Duidelijk Gouda. De doelen daarin zijn:

1. Direct Duidelijke brieven: standaardbrieven herschrijven
- hieronder vallen ook (online) formulieren en standaard e-mails
2. Standaard-aanpak voor het schrijven van (maatwerk)bewonersbrieven
3. Schrijfcoaches: iedere afdeling heeft minimaal 1 schrijfcoach.
4. Regelmatig gebruikersonderzoek naar begrijpelijkheid (testen)
5. Update van de DD-hulpmiddelen, checklist en schrijfwijzer en mee in inwerkprogramma

Daarnaast wordt het belang van Direct Duidelijk ook in de richting van de gemeenschappelijke regelingen en uitvoeringsorganisaties uitgedragen. Zo is het bijvoorbeeld geagendeerd als onderwerp in het managementteam van de gemeenschappelijke regeling ODMH. Op die manier worden ook uitvoeringsorganisaties en gemeenschappelijke regelingen betrokken in de aanpak.

In mei kregen we van de taalambassadeurs van Stichting Lezen en Schrijven tijdens een 'brievenwasserette' tips over 3 brieven. En we voerden een maandelijkse pluim in voor de beste brief van de maand. We houden een steekproef onder de brieven die zijn verstuurd. Het taalniveau van deze brieven is:

Maand	B1 (gewenste taalniveau)	B2
April	80%	20%
Mei	40%	60%
Juni	40%	60%
Juli	100%	0%
Augustus	100%	0%
September	50%	50%
Oktober	50%	50%

Q4 2024	Q1 2025	Q2 2025	Q3 2025
Inventarisatie brieven gereed en gestart met herschrijven Vernieuwde schrijfwijzer Direct Duidelijk in inwerkprogramma nieuwe medewerkers Structureel trainingsaanbod voor medewerkers	Herschrijven brieven Ieder kwartaal testen met taalambassadeurs Aandacht voor het borgen van de aanpak Direct Duidelijk	Herschrijven brieven Ieder kwartaal testen met taalambassadeurs	

Iedere afdeling heeft 1 of meerdere schrijfcoaches Ieder kwartaal testen met taalambassadeurs			
--	--	--	--

Interne organisatie

De gemeente Gouda heeft als doel een diverse en inclusieve organisatie te zijn. Dit streven omvat het tonen van inclusief leiderschap, het samenstellen van een divers personeelsbestand en het creëren van een inclusief werkklimaat waarin medewerkers met diverse achtergronden zich uitgenodigd voelen om te werken en te blijven werken. In de komende periode 2024-2025 blijft Diversiteit & Inclusie (D&I) een centraal aandachtspunt. Daarbij ligt de focus op bewustwording, gedrag, vaardigheden en uiteindelijk volledige integratie in de bedrijfscultuur.

In het verlengde van deze doelstelling zijn de volgende activiteiten ondernomen:

- Een Gouden Dialoog in maart die in het teken stond van Internationale Vrouwendag
- In maart organiseerde de gemeente een gezamenlijke Iftar (maaltijd bij het ontvasten gedurende de Ramadan) in het bedrijfsrestaurant.
- Een Gouden Dialoog in april met als thema het koloniaal en slavernijverleden van Gouda. Dit mede naar aanleiding van de publicatie van het gelijknamige boek en de stadsgesprekken die hierover hebben plaatsgevonden.
- In het Gouds Medewerkers Onderzoek (GMO) wordt ook aandacht besteed aan inclusie. Het gaat hierbij dan over thema's zoals sociale en fysieke veiligheid en jezelf kunnen zijn. Het GMO in het voorjaar van 2024 is door ruim 700 medewerkers ingevuld en hiervan geeft ruim 90% aan zichzelf te kunnen zijn. 91,7% van de mensen heeft aangegeven zich sociaal veilig te voelen in het Huis van de Stad. In antwoord op de vraag over fysieke veiligheid geeft 85,9% van de mensen aan zich (bijna) altijd fysiek veilig te voelen in het Huis van de Stad.
- De directie is akkoord gegaan met kaders die aan de leidinggevenden worden meegegeven om naast het detacheren via Promen mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt (veelal mensen die vallen binnen de doelgroep Banenafpraak) in dienst te kunnen nemen als dat door alle partijen wenselijk is.
- Alle medewerkers van de gemeente ontvingen het Gouda Magazine met als thema "De inclusieve Organisatie". In het magazine vertelden alle collega's die betrokken zijn bij de verschillende onderdelen van de LIDA over hun bijdrage aan het toegankelijker en inclusiever maken van de stad en de organisatie.
- In het kader van de Prideweek is aan medewerkers van gemeente (en raadsleden via de griffie) het Pride Keycord ter beschikking gesteld. De eerste oplage van 200 keycords was binnen korte termijn vergeven. Inmiddels zijn extra keycords bijbesteld.

Daarnaast is in oktober 2024 de Week van de Toegankelijkheid aangegrepen om extra aandacht te vragen voor de inclusieve, toegankelijke werkomgeving. Medewerkers van de gemeente Gouda konden diverse workshops volgen. Hiervoor is o.a. samengewerkt met de Goudse Adviesraad voor mensen met een Beperking en de Scootmobielclub.

Q4 2024	Q1 2025	Q2 2025	Q3 2025
• Aandacht voor Coming Out dag (naast het hijsen van de progress Pride vlag • Workshops in de Week van de Toegankelijkheid • Een aantal workshops in dit kader: o.a. in de Leren & Ontwikkelen maand in november.	Activiteiten nog nader te bepalen	Activiteiten nog nader te bepalen	Activiteiten nog nader te bepalen

BIJLAGE 1: Voortgangsrapportage Uitvoeringsagenda Gouda Regenboogstad 2023-2026

Wat betekent LHBTIQA+?

- Lesbisch: vrouwen die zich aangetrokken voelen, seksueel en/of romantisch, tot vrouwen. Ook sommige non-binaire personen identificeren zich als lesbisch.
- Homoseksueel: mannen die zich aangetrokken voelen, seksueel en/of romantisch, tot mannen. Ook sommige non-binaire personen identificeren zich als homoseksueel.
- Bi+ personen: de overkoepelende term voor alle mensen met een seksuele en/of romantische oriëntatie gericht op meer dan één gender. Een deel van die mensen noemt zichzelf biseksueel, bi+, pan, queer of fluïde.
- Transgender persoon: iemand die zich niet identificeert met het geslacht dat hen bij de geboorte is toegewezen. 'Transgender' is een paraplueterm: het gaat dus om een veelheid aan belevingen van genderidentiteit en genderexpressie. Ook non-binaire personen vallen onder de paraplueterm 'transgender'. Iemand die zich als non-binair identificeert voelt zich niet (helemaal) thuis binnen de genderidentiteit man of vrouw.
- Intersekse persoon: iemand die geboren is met een lichaam dat niet past binnen de normatieve definities van man en vrouw.
- Queer: mensen die zich niet kunnen vinden in de gebruikelijke, vaststaande (binaire) kaders en hokjes voor gender en/of seksuele oriëntatie, of deze kaders afwijzen. Soms wordt queer als paraplueterm gebruikt voor iedereen die niet heteroseksueel en/of cisgender is.
- Aseksueel: iemand die aseksueel is ervaart geen of weinig seksuele aantrekkingskracht naar andere personen. Aseksualiteit is een spectrum.

(Bron: Movisie. (2023). *De handreiking Feiten en Cijfers over lhbtqia+ op een rij.*)

Voortgang Regenboog-Beleidsdoelen 2023 – 2026

Met de ondertekening van de 'Intentieverklaring Regenboogsteden 2023-2026' op 29 september 2023 heeft de gemeente Gouda zich verbonden met de verantwoordelijkheid om de belangen van LHBTIQA+ personen in Gouda te behartigen. In het Uitvoeringsplan 2023 - 2026 Regenboogstad Gouda zijn de beleidsdoelen voor deze periode vastgesteld.

Onderwijs

De gemeente Gouda heeft belangrijke stappen gezet om de sociale acceptatie en zichtbaarheid van seksuele- en genderdiversiteit in het onderwijs te bevorderen. Voor het basisonderwijs is de lessenreeks Genderdiversiteit beschikbaar via de Brede School Gouda. Deze lessenreeks helpt jonge leerlingen om genderdiversiteit te begrijpen en te respecteren. Gastlessen en burgerschapslessen worden actief gestimuleerd om segregatie en discriminatie tegen te gaan, zoals vastgelegd in de Onderwijsagenda.

Daarnaast werkt de gemeente nauw samen met scholen om een veilige schoolomgeving te creëren. Hierbij wordt samengewerkt met de Regenboog Alliantie Gouda. In 2024 is het Lerend Netwerk Burgerschap Gouda gestart. Dit netwerk biedt een menukaart voor docenten burgerschap met diverse thema's rondom inclusie en diversiteit, inclusief LHBTIQA+ onderwerpen.

De gemeente ondersteunt Gender Sexuality Alliances (GSA's) door informatie te verstrekken en scholen aan te moedigen een veilige omgeving te creëren. Deze GSA's zijn belangrijk voor het bieden van een ondersteunend netwerk voor LHBTIQA+ jongeren op scholen. In samenwerking met de Regenboog Alliantie Gouda is de webpagina LHBTIQA+ op Gouda.nl gelanceerd. Deze pagina biedt inwoners, waaronder scholieren, toegang tot informatie over LHBTIQA+ voorzieningen in Gouda.

Veiligheid

Als Regenboogstad zet Gouda zich in voor de rechten en veiligheid van LHBTIQA+ personen. Samen met de Regenboog Alliantie Gouda werkt de gemeente aan het voorkomen en stoppen van geweld tegen deze gemeenschap. De samenwerking tussen de afdelingen Maatschappelijk Beleid, Veiligheid en Wijken is versterkt om dit doel te bereiken. De aanpak van straatintimidatie is een belangrijk

onderdeel hiervan, waarbij de veiligheid in de openbare ruimte, ook voor LHBTIQA+ personen, wordt vergroot.

Politie mensen van Roze in Blauw ondersteunen landelijk meldingen van LHBTIQA+-gerelateerde incidenten. De politie Gouda valt onder de eenheid Den Haag, waar een regionaal aanspreekpunt is van Roze in Blauw. De gemeente bespreekt de veiligheid van LHBTIQA+ personen regelmatig in overleggen met de politie. Hierbij wordt benadrukt dat inwoners die aangifte willen doen van discriminatie of geweld zich serieus genomen moeten voelen en goed geïnformeerd worden over de afhandeling van hun aangifte. De registratie van geweld en discriminatie is opgenomen in de opdracht aan de Stichting Inclusie & Discriminatiebestrijding (iDb). Deze stichting werkt ook aan het vergroten van de bekendheid van de antidiscriminatievoorziening in Gouda.

Zorg- en Welzijn

De gemeente werkt aan inclusieve zorg en ondersteuning voor LHBTIQA+ personen door de bekendheid en kennis hierover te vergroten via gesprekken met welzijnsorganisaties, jongerenwerk en buurtwerk. Het Sociaal Team Gouda biedt een vertrouwelijke ruimte voor inwoners om hun zorgen te uiten of vragen te stellen over gender, seksualiteit en identiteit.

De aandacht voor LHBTIQA+ personen is ook opgenomen in het Zilverplan, het beleidsplan rondom ouderen in Gouda. Dit bevordert dat ouderenzorginstellingen LHBTIQA+ vriendelijke en gendersensitieve zorg bieden, bijvoorbeeld door het behalen van het Roze Loper-keurmerk.

Zichtbaarheid en communicatie

De gemeente versterkt de inclusieve werkomgeving binnen de eigen organisatie vanuit het Charter Diversiteit. Als dienstverlener en werkgever wil de gemeente een voorbeeldfunctie vervullen op het gebied van inclusie, acceptatie en zichtbaarheid van LHBTIQA+ personen. Dit wordt onder andere tot uiting gebracht door het hijsen van de Progress Pridevlag op Coming Out Day. De gemeente werkt aan een organisatie waar verschillen gewaardeerd en optimaal benut worden. Trainingen over inclusieve communicatie en dienstverlening voor medewerkers, met speciale aandacht voor LHBTIQA+ personen, maken deel uit van een breder plan rondom diversiteit en inclusie binnen de interne organisatie.

Participatie en samenwerking

Via het regionale WerkgeversServicePunt (WSP) zet de gemeente zich in voor inclusie bij werkgevers, met aandacht voor LHBTIQA+ personen. De dienstverlening en gesprekken met werkgevers zijn gericht op inclusie voor iedereen, zonder discriminatie. Samen met SPORT.GOUDA werkt de gemeente aan het versterken van een veilig sportklimaat in Gouda, met specifieke aandacht voor kwetsbare LHBTIQA+ jongeren. Dit gebeurt onder andere via de Werkgroep Sport & Inclusie, waar ook de Regenboog Alliantie Gouda aan deelneemt.

De gemeente heeft actief bijgedragen aan de organisatie en ondersteuning van evenementen van de Regenboog Alliantie, zoals exposities in de openbare ruimte, die de zichtbaarheid van LHBTIQA+ personen vergroten. Tijdens evenementen zoals de Stadsgesprekken wordt ruimte geboden voor discussie en bewustwording, wat bijdraagt aan sociale en maatschappelijke gelijkheid en veiligheid. In gemeentelijk informatiemateriaal wordt diversiteit, inclusief LHBTIQA+ personen, zichtbaar gemaakt door zoveel mogelijk representatieve foto's te selecteren.

Beleid en kennis

De gemeente Gouda heeft het initiatief genomen voor een online bijeenkomst om kennis en ervaringen over inclusie en regenboogbeleid te delen binnen de regio Zuid-Holland, met betrokkenheid van Movisie, de landelijke partnerorganisatie van de regenboogsteden. Vanuit de Lokale Inclusie Agenda bevordert de gemeente inclusief beleid op het gebied van zorg, sport, cultuur en onderwijs, waarbij specifieke uitdagingen van LHBTIQA+ personen worden meegenomen in gesprekken met partnerorganisaties. Bij de invulling van inclusief beleid bevordert de gemeente de

eigen kracht van organisaties, instellingen en groepen binnen de diverse Goudse bevolking. Ook heeft de gemeente een interne kennisbijeenkomst over het Goudse Regenboogbeleid georganiseerd voor medewerkers van verschillende afdelingen, wat nieuwe samenwerkingen heeft opgeleverd. Tijdens deze bijeenkomst hebben ook kennispartner Movisie en lokale partnerorganisatie Regenboog Alliantie een presentatie gegeven.

1.1.1 Tabel met Concrete Doelen

Periode	Doel
Q4 2024	Implementatie extra LHBTIQA+ specifieke monitoringmethoden.
Q1 2025	Herijking en integratie van regenboogbeleid in inclusiebeleid.
Q2 2025	Organisatie van kennisbijeenkomsten over LHBTIQA+ inclusie.
Q3 2025	Evaluatie en rapportage over de effectiviteit van inclusie-initiatieven.

BIJLAGE 2: Inclusief sporten en bewegen

Op het gebied van aangepast, inclusief en divers sporten en bewegen gebeurt veel in Gouda. In onderstaand overzicht is een selectie daarvan beschreven.

Volwassenfonds Sport & Cultuur

In het kader van 'Iedereen moet kunnen meedoen', moeten ook mensen die met een minimuminkomen moeten rondkomen, kunnen sporten. In 2024 zijn de sportaanvragen voor het Volwassenenfonds volop binnengestroomd. Tot en met 10 oktober zijn er 270 aanvragen goedgekeurd, waaronder 16 voor de doelgroep 70+. De meeste aanvragen worden ingediend voor fitness en banenzwemmen. In februari is er een bijeenkomst georganiseerd voor alle intermediairs, sportaanbieders en geïnteresseerden om informatie op te halen en hen te informeren over de aangepaste spelregels.

Clubkadercoaching

Binnen sportverenigingen komt steeds meer aandacht voor trainersbegeleiding op pedagogisch-didactisch niveau en een positieve sportcultuur. Bij diverse verenigingen loopt daarom een clubkadercoachtraject.

Vluchtelingen/asielzoekers in Gouda

In samenwerking met het COA worden de bewoners van het AZC (waaronder asielzoekers) onder andere begeleid naar sport en vrijwilligerswerk. Bij het AZC staat sinds april dit jaar een Gymboxx. Deze wordt dagelijks gebruikt door bewoners. 2 bewoners zijn opgeleid als sportcoach om andere bewoners te begeleiden.

Voedselbank

Beweegmakelaars gaan langs bij de Voedselbank en gaan daarbij in gesprek - met mensen die gebruik maken van de Voedselbank - over de beweegmogelijkheden in Gouda.

Prikkelarme uurtjes

Op de Goudse IJsbahn was er begin dit jaar met een 'social hour' aangepaste ijspret. Voor mensen die niet houden van teveel geluiden, drukte en andere prikkels waren er op dat moment 'prikkelarme uurtjes'. Dit moment is goed bezocht en werd erg gewaardeerd.

Elke schoolvakantie wordt er een groots Beweegspektakel georganiseerd in beide zalen van sportcentrum De Mammoet. Sinds dit jaar wordt er voorafgaand aan dit Beweegspektakel een speciaal rustiger uurtje georganiseerd voor de kinderen die moeite hebben met drukte en teveel

prikkels. De momenten in de kerst- en voorjaarsvakantie werden al goed bezocht en gewaardeerd. Quote van een ouder: *"Fijn voor Guus, en/maar ook voor zijn moeder."*

Beter in je Lijf Plan

In samenwerking met diëtistenpraktijk Katinka de Nennie, Thomashuis Gouda en Brownies&downies gaat SPORT•GOUDA een jaar lang aan de slag om de teams bewuster te maken van gezonde keuzes betreft voeding en bewegen. Na een presentatie voor de medewerkers is het Beter in je Lijf Plan begin dit jaar officieel gestart met een feestelijke en gezonde startbijeenkomst met onder andere de samenwerkers en hun ouders/begeleiders. Ondertussen is er ook al een paar keer met elkaar gesport; zo is er geschaatst tijdens de Brede School schaatsweek (waarbij enkele samenwerkers voor het eerst op de schaats stonden!).

Informeren en voorlichten

SPORT•GOUDA sluit waar mogelijk aan bij bijeenkomsten van partijen die nauw betrokken zijn bij de doelgroep. Dat gebeurde bij de koffie-ochtenden van SO/VSO De Startbaan, bij Wmo-consulenten van de gemeenten, bij de banen- en infomarkt op Praktijkcollege de Startbaan, bij het Platform Gouda Inclusief en bij de gemeentelijke teams 'Begeleiding en Dagbesteding' en Jeugd Consulenten.

Sport Heroes: sportkennismakingslessen in het speciaal onderwijs

In deze eerste periode van 2024 hebben leerlingen van SBO Het Avontuur, SBO De Oostvogel, het Kespercollege en GSG Het Segment weer kennism gemaakt met diverse sporten. Er is onder andere gelanglauft, geschermd en leerlingen hebben ervaringen opgedaan met kickboksen en freerunnen. Dit alles gebeurde in het kader van Sport Heroes: een sportkennismakingsprogramma voor leerlingen in het speciaal onderwijs, met als doel de sport- en beweegparticipatie te vergroten door leerlingen zelf te laten ervaren hoe leuk sporten en bewegen is.

De vier deelnemende scholen aan dit programma hebben ook weer de jaarlijkse schoolmonitor ingevuld. Met behulp van deze schoolmonitor wordt de participatie van buitenschoolse activiteiten van de leerlingen en de mate van een gezonde leefstijl bij deze leerlingen in kaart gebracht. Dit doen we om de programma's richting te geven en het belang van gezondheid en participatie te onderstrepen. Naar aanleiding van deze monitor zijn de resultaten met de scholen besproken en acties op school-, groeps- en leerlingniveau opgepakt.

Mixed toernooi VSO De Startbaan en Carmelcollege

Op twee maandagochtenden in september kwamen leerlingen van de BSM-klassen (Bewegen Sport en Maatschappij) van het Carmelcollege en leerlingen van VSO De Startbaan naar het Groenhovenpark voor een Mixed Toernooi. Deze activiteit is in gezamenlijkheid georganiseerd n.a.v. de wens van leerlingen van VSO De Startbaan om ook eens mee te kunnen doen aan een toernooi met andere scholen. In mixed teams (waarbij de leerlingen van het Carmelcollege een begeleidende rol kregen t.o.v. de leerlingen van VSO De Startbaan) is er gezamenlijk enthousiast gefrisbeed, gevoetbald en geknoks-hockeyd.

Overige activiteiten

Het project Fit & Happy loopt door. Dit zijn wekelijkse sportlessen voor kinderen en jongeren met ASS (Autisme Spectrum Stoornis) en wordt georganiseerd en uitgevoerd in samenwerking met het Bruisnest en het Sociaal Team Gouda.

Begin februari is de nieuwe activiteit Fit&Fun bij De Klup feestelijk van start gegaan. Fit&Fun is een activiteit waarbij ouderen en mensen met een (licht)verstandelijke beperking door middel van spelcomputers en/of VR-brillen op een laagdrempelige manier in beweging komen. Een mooie activiteit die vanuit SPORT•GOUDA ook gepromoot is bij de diverse doelgroepen en instanties waar deze doelgroepen bijeen komen.

Elk jaar lopen ongeveer 140.000 mensen hersenletsel op. Hiervan zijn 19.000 kinderen en jongeren van 0 tot 24 jaar. Elk jaar komen er ongeveer 40.000 mensen bij die forse beperkingen overhouden aan hersenletsel. In mei en juni hebben 14 geïnteresseerden de basistraining Niet Aangeboren Hersenletsel, bestaande uit twee modules, gevolgd. Met dit maximaal aantal deelnemers zat de training vol. Tijdens Module 1 hebben de deelnemers zelf ervaren waar mensen met NAH moeite mee kunnen hebben in het dagelijks leven. In Module 2 kwam meer de theorie aan bod: wat zijn de oorzaken en de gevolgen van NAH? Wat betekent het hersenletsel voor de partner en familieleden? Waar kun je in je communicatie rekening mee houden?

Ook dit jaar hebben de samenwerkers (medewerkers met een verstandelijke beperking) van Brownies&downieS en Jantje zag eens Pruimen Hangen weer een volleybalclinic gevolgd tijdens Gouda Beach.

Bijzondere Mobiliteitsdag Gouda

In september vond de eerste Bijzonder Mobiliteitsdag Gouda plaats, een samenwerking tussen de ScootmobielClub, SPORT•GOUDA, Vegro en Univé. De Mobiliteitsdag bood een breed scala aan activiteiten, waarin bezoekers op een toegankelijke manier konden kennismaken met alternatieve vormen van mobiliteit. Naast het informatieve en sportieve karakter van het evenement, lag de focus sterk op het verbinden van mensen. Bezoekers konden deelnemen aan interactieve workshops, demonstraties en informatie inwinnen bij de aanwezige informatiestands, die allemaal gericht waren op het vergroten van de toegankelijkheid van mobiliteit voor iedereen. Dit zorgde voor een gezellige, levendige en inspirerende sfeer. SPORT•GOUDA zorgde voor het beweeggedeelte met onder andere rolstoelbasketbal, Parkinson-boksen en stoelengym vanuit ISV Gouda.

Individuele hulpvragen

Gedurende het jaar worden diverse vragen met betrekking tot sportbehoeften vanuit individuen en organisaties behandeld. Deze vragen worden door de beweegmakelaars behandeld, maar regelmatig komt ook een specifieke vraag binnen bij het Aangepast/Inclusief sporten.

Mooi om te benomen is een beweegvraag met een brede uitdaging die begin dit jaar succesvol opgepakt is. De persoon in kwestie heeft meerdere mentale, fysieke en gender-gerelateerde uitdagingen, waardoor het vinden van een geschikte sportschool een uitdaging was. Na een heel fijn gezamenlijk gesprek met SportCity bleek deze sportschool erg flexibel, meedenkend en was er een goede klik. Reactie: *“Sportcity is echt super tof! De beste keuze ever om over te stappen!” “Nogmaals bedankt voor je hulp om die drempel te nemen!”*

Op een hulpvraag over trauma-sensitief sporten, waar de projectleider Aangepast Sporten het antwoord zelf niet op wist, kwamen veel reacties uit het netwerk, waar de vraag in werd uitgezet.

Gemeentelijke sportaccommodaties

Begin van dit kalenderjaar zijn alle binnenaccommodaties die SPORT•GOUDA in de verhuur heeft in kaart gebracht op verschillende facetten met betrekking tot de fysieke toegankelijkheid. Bij renovatiewerkzaamheden wordt geprobeerd deze accommodaties stap voor stap steeds beter toegankelijk te maken, indien dat bouwtechnisch en financieel ook mogelijk is. Op de website van SPORT•GOUDA staat inmiddels aangegeven wanneer er bij een specifieke accommodatie een bepaalde voorziening (lift, MIVA toilet of gehandicaptenparkeerplaats) aanwezig is.

De sportvloer in sporthal De Zebra heeft een facelift gekregen. In samenspraak met gebruikers is er een zo toegankelijk mogelijke sportvloer neergelegd. (Kleur)differentiatie tussen vloer en belijning is zo duidelijk mogelijk gemaakt, zodat ook mensen met een visuele beperking en mensen die kleurenblind zijn zo goed mogelijk in deze zaal kunnen sporten. Visio, expertisecentrum voor slechtziende en blinde mensen, heeft hierbij goed geholpen met enkele praktische tips.

Eind 2023 vond een quick scan plaats met betrekking tot digitale, sociale en fysieke toegankelijkheid bij Goudse sportaanbieders. In 2024 is contact opgenomen met die verenigingen die aangegeven hebben verder in contact te willen komen met SPORT•GOUDA en De Goudse Adviesraad voor mensen met een Beperking (GAB). Zo is er langsgeslagen bij GRTC Excelsior (wielrennen), Jodan Boys (voetbal) en GMHC (hockey). Hierbij is de accommodatie bekeken en zijn aandachtspunten en tips besproken met betrekking tot toegankelijkheid.

In het Groenhovenbad, Sportcomplex De Mammoet en sporthal De Zebra zijn Evac Chairs geplaatst. Met deze evacuatiestoelen kunnen bij calamiteiten, waarbij de lift niet gebruikt kan worden, mensen met een mindere mobiliteit via het trappenhuis geëvacueerd worden. Alle collega's met een BHV-aantekening hebben een instructiecursus gevolgd, zodat we weten hoe we deze stoelen op de juiste wijze kunnen inzetten.

Het Groenhovenbad heeft in 2019 voor het eerst het Integraal Toegankelijkheidssymbool (ITS) ontvangen. Het gebouw is opnieuw gekeurd en voldoet nog steeds aan de ITS-standaard. Het ITS Basis Keurmerk is dan ook weer toegekend.

Gouda: dementie-vriendelijke gemeente

Samen met ondernemers en partners uit de hulpverlening, sport en zorg zet de gemeente Gouda zich in voor mensen met dementie en hun mantelzorgers. Dat gebeurt met vele initiatieven en faciliteiten. Alzheimer Nederland heeft de gemeente op 11 juni 2024 het certificaat 'dementievriendelijke gemeente' uitgereikt. Ook SPORT•GOUDA maakt deel uit van deze samenwerking.

Special Olympics 2024 in Breda/Tilburg

In het weekend van 15/16 juni vond het grootste landelijke sportevenement voor mensen met een verstandelijke beperking plaats: de Special Olympics Nationale Spelen in Breda/Tilburg. SPORT•GOUDA is langsgeslagen om de VB-atleten van AV Gouda en de Bocce-spelers van st. Eustatius aan te moedigen. De deelnemers zijn later door wethouder Anna van Popering-Kalkman in het zonnetje gezet.

Foto: Astrid de Haan

Bijlagen(n):

Signaleringsrapport 2024-web.pdf (van Stichting iDb).